

פחד דוד

עלון שבועי בענייני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8566233 פקס. 08-8521527
ירושלים: רח' בית וגן 8 טל. 02-6433605 פקס. 02-6433570

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל
בנשיאות מנש"ק מורינו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א
בן הצדיק המלוך ר' רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוך ר' רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 648

משכיל לדוד

פרשת בא

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

ונראה בביאור הענין, דעבדי פרעה ראו מציאות בלתי הגיונית לפניהם. עם ישראל כבר חי במשך שנים רבות במצרים, אמנם הם ירדו וירדו עד שהגיעו למ"ט שערי טומאה אך לשער הנ' לא נכנסו. עדיין אחזו בכמה מצוות שעזרו להם לשמור על יחודם ולהבדל מהמצרים; שמרו שבת, נזהרו מבת אל נכר והיו גדורים בעריות, וגם לאחר שנים רבות של דיכוי ועינוי - עדיין שם ישראל עליהם. או אז הבינו עבדי פרעה שכח עליון שומר על עם ישראל לבל יטעמו מטומאת מצרים, ולא יוכלו להם. ועכשיו כשהרגישו את נחת זרועו של הקב"ה שהפליא בהם ובממונם את מכותיו, באו לפרעה בטענה "שלח את האנשים. הטרם תדע כי אבדה מצרים". אמרו לו עבדיו מדוע אתה ממשיך להחזיק בהם ולקבל מכות בגללם, הרי כבר איננו סיכוי להורידם לשער החמישים שהרי "אבדה מצרים", אבד כח הטומאה של מצרים להשפיע על בני", שהרי לא הצלחנו להכניס אותם בשער החמישים. ומה בצע כי נעכב בעדם ונקבל מכות בגללם, אם לא נוכל להגשים את שאיפתנו למנוע מעמם ישראל להכשיר את העולם לקבלת מלכות ה'.

ורמו לטענתם יש בפסוק "הטרם תדע" וכו'. הטרם' אותיות מט הר. דהיינו יצר הרע - כוחה של מצרים - שנמשל להר (ראה סוכה נב ע"א) מט ותש כוחו. והא ראי, שעם ישראל הגיעו למ"ט שערי טומאה ואינו יכול להכניסם בשער החמישים. הקליפה איבדה את כוחה, וזהו "אבדה" מצרים - קליפת מצרים איבדה את מקור חיותה.

ולכאורה טענה חזקה בפיהם של עבדי פרעה, ותמיהתנו מקבלת מושנה תוקף. על מה התעקש פרעה שלא לשלחם, מה הרווח שישלו בזה שממשיך להחזיק את עם ישראל בארצו. וכבידות הלב - הרי כבר נסדקה אצל עבדיו, ומדוע על לב פרעה ממושיכה היא להכביד בכל כובד משקלה.

ונראה ליישב ע"פ דברי זוה"ק (ח"ב קפט ע"ב) שכאשר עם ישראל היו במצרים, המצריים שלטו על כל העולם. וכשיצאו משם מיד נשמדו. ועוד מובא בזוה"ק (שם יז ע"א) שמצרים מצד עצמה היתה אומה שפילה ונבזית יותר מכל האומות, ונתן לה השי"ת שלטון על כל העולם בשביל ישראל. ואת הסוד הזה ידע פרעה יותר מעבדיו שהוא היה ראש הקליפה והסט"א. וגם אם הוא לא חזי - מזליה חזי, שכל חיותו יונקת מהימצאות עם ישראל בארצו, וכל מציאותו והווייתו תלויים בשיעבוד עם ישראל. וכפי שביארנו לעיל שהקליפה יונקת את חיותה מהקדושה.

ומעתה מבואר שפיר מדוע הקשה פרעה את עורפו וסירב לשחרר את עם ישראל למרות הפצרותיהם של עבדיו, שליבם הכבד כבר נכנע תחת מכות השי"ת, ופרעה המשיך להקשות את לבו. פרעה ידע שבשחרור עם ישראל הוא מביא קץ וסוף למלכותו ומוריד את ממלכתו וארצו לתהום הנשיה, ואין לו מה להפסיד בזה שממשיך להחזיק את ישראל בארצו, אדרבא כל זמן ששולט עליהם עדיין תיכון מלכותו. ורק כדי לרצות את עבדיו, שלח לקרוא למשה ואהרן ולהציע להם שילכו רק הגברים, בידיעה שלא יסכימו לכך.

פשר העקשנות של פרעה להחזיק בישראל

"ויאמרו עבדי פרעה אליו עדי מתי יהיה זה לנו למוקש שלח את האנשים ויעבדו את ה' - א-להיהם הטרם תדע כי אבדה מצרים". (י. ז.)

גם עבדי פרעה היו בכלל "הכבדת הלב" שנגזרה על פרעה, שנאמר "כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו". ואם פרעה לא התרגש ולא שת ליבו לאימויו של משה מוכת הארבה המתרגשת ובאה - מכח כבדות הלב, צריך ביאור מה עורר את לב עבדיו לחשוש ממכה זו ולדבר אל לבו של פרעה שישלח את עם ישראל ממצרים.

גם לאחר שפרעה שומע את טענת עבדיו - "הטרם תדע כי אבדה מצרים", נראה שאינו מקבל את דבריהם, ורק כדי להפיס את דעתם שולח לשאול את משה ואהרן "מי ומי ההולכים". שהנה לאחר שהשיבו לו "בנערינו ובזקנינו נלך", סירב לבקשתם וגירשם מעל פניו, אף שבזה פרעה מוביל את מצרים לאבדון מוחלט.

ובאמת הוא תמוה מאוד; איך פרעה מתעלם מחורבן ארצו וסבלעמו, ומיד ה' המכה בו, ובידו להמלט מכך אם ישמע לקולו לשלוח את עם ישראל. ואמנם זוהי קללת "כבדות הלב" שרבעה על פרעה, "למען שתי אותתי אלה בקרבך ולמען תספר באזני בנך" וכו'. אבל עדיין שומה עלינו להבין איך השתלבה "כבידות הלב" עם ההגיון הפשוט - עם הרצון הפנימי והחזק של האדם לחיות בשלוה לשמור על רכושו, על ארצו ועל עמו, ולהסיר מעליו את כל המפריעים והמעכבים לכך.

והנה כבר ביארנו, שפרעה הרשע ראש הקליפה נלחם בתפקידים ויעודם של ישראל במצרים, לתקן את פגם חטא אדם הראשון, להכשיר את הבריאה לקבל את התורה ולהתקין את עצמם להקרא עם ה'. ובה נלחם פרעה בכל דרך אפשרית, שעם ישראל לא ישיגו את המטרה שלשמה ירדו למצרים לבטל את זוהמת הנחש ולתקן את העולם במלכות שדי, עדי יזכו להיגלות קובה"ה על הר סיני וכל יושבי תבל יכירו וידעו שה' מלך. והוא בתפקידו כראש הקליפה ניסה למנוע ממהלך זה לצאת לפועל.

ואמנם פרעה היה מושוכנע שהנה הוא מצליח במזימתו, וכבר עם ישראל נתונים במ"ט שערי טומאה, ועוד שער אחד יכנסו בו וכבר סגר בעדם את הדרך חזרה ח"ו, ואבד סיכויים לצאת ממצרי הטומאה שהקיפו אותם. ובה תיגנו תכניתם להשלים את תיקונם ותפקידם להביא לגילוי מלכות ה' בעולם.

ומעתה יש בידינו תפיסה כלשהי מה חלף בראשו של פרעה, על מה כל העיקשות הזו לא לשחרר את עם ישראל מעולו; שהנה עוד רגע ומשימותו נשלמת להכניעם תחת נ' שערי טומאה. אלא שעדיין יש לנו להבין איך מטרה זו - להסיט את עם ישראל מתפקידים ויעודם - עמדה כצוק איתן מול כל המכות שהפליא השי"ת בפרעה בעמו ובארצו. מדוע ביצר פרעה באובדנו ובאובדן רכושו אדמתו וכל אשר לו, מלשחרר את עם ישראל - לאפשר להם להגיע לתכליתם לעבוד את ה' אלקיהם במדבר.

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה לכתובת: p@hpinto.org.il

פרשת בא ח' שבת תשע"ג

ירושלים	תל אביב	באר שבע
16:26	16:40	16:43
הדלקת נרות		
17:40	17:42	17:43
מוצאי שבת		
18:19	18:10	18:09
ריבוי רגם		

היולוג'א דצדיקיא

- ח - רבי יוסף גיעאן אב"ד בנגוי
- ט - רבי יעקב קטינא, מח"ס רחמי האב
- י - רבי שלום מזרחי, דידיע שרעבי הרש"ש
- יא - רבי חיים טולידאנו
- יב - רבי רפאל פינטו זיע"א
- יג - רבי מרדכי מלכוניץ
- יד - רבי בן ציון שפירא, מחכמי ישיבת בית אל

מעשה שהיה

שבת לכוּר מחצבת

הרב יעקב שוורץ נסע לפני כשנתיים ללוות חולה לניתוח קשה ומסובך באחד מבתי החולים הגדולים שבארצות הברית. רופאיו הזהירו אותו, שבשל מצבו הסבוך של החולה, לא יעזוב אותו לבדו אף לרגע קט. נכון להתמסר לחולה בכל לבו יצא הרב שוורץ לדרכו.

בית החולים השתרע על פני שטח רחב ואף התנשא לגובה רב, ולא קל היה להתמצא בסבך מבואותיו. למרות זאת מילא הרב שוורץ את תפקידו נאמנה ולא עזב את החולה אף לרגע.

בשבת קודש חלה הרעה במצבו של החולה. הרב שוורץ מיהר להזעיק את הרופא, וזה הורה לשלחו בדחיפות לסדרת בדיקות. בתוך רגעים אחדים נכנסו אל החדר שני כושים גברתיים, תפסו את מיטתו של החולה והחלו מסייעים אותה לכיוון חדר הבדיקות שבאגף אחר בבית החולים. הם יצאו מן החדר - והרב שוורץ בעקבותיהם, צעדו לאורך המסדרונות הארוכים והמפותלים - והוא אחריהם, עברו מקומה לקומה - והוא, מאיץ הילוכו, עמם, נאמן לאחריהם, שלא לעזוב את החולה אף לרגע אחד.

אישם באחד העיקולים נעצרו הכושים לפני דלפק אחיות שסביבו תור לא קצר של חולים, הממתנים גם הם בקוצר רוח לבדיקות.

עודו מחפש מקום נוח לשבת ולהמתין עם החולה, הבחין הרב שוורץ באישה בגיל הגבורות השוכבת במיטה בעברו האחר של אולם ההמתנה ומנופפת לו בידה לשלום. הוא השיב לה בנפנוף, בירך אותה בלבביות בברכת 'שבת שלום ומבורך', ואף איחל לה החלמה מהירה; 'שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא!'

השעה התארכה, התור הזדחל, ולא נראה היה כי קצו קרב. מבט בפני החולה הביא את הרב שוורץ למסקנה כי כדי למנוע הרעה נוספת במצבו עליו לאכול דבר מה. ואולם החולה טרם שמע קידוש, והרב שוורץ ידע כי הוא מקפיד מאוד שלא להכניס לפיו שום דבר מאכל קודם שיקדש על היין. בליט ברירה עזב הרב שוורץ את החולה ומיהר לשוב אל חדרו, להביא את בקבוק היין והגביע.

בתוך זמן קצר הוא שב אל ידידו, מוג את היין אל הגביע והחל לקדש בקול רם. למרות קהל החולים הגדול ששהה באולם ההמתנה, גבר קולו ומילא את החלל, בקדשו את השבת וברכרו על היין. בסיימו שמע את ה'אמן' שהשיב ידידו החולה, כשאליה נלווית 'אמן' נוספת, שנאמרה בקול רם בקצה אולם ההמתנה.

הוא הרים מבט מופתע אל הכיוון שממנו נשמעה ה'אמן', וגילה כי האישה ההיא, שזמן מה קודם לכן נופפה לו לשלום, עוצמת את עיניה בדבקות עילאית ובהתרוממות הנפש, והבין כי היא שהשמיעה את ה'אמן' הנפלאה הזאת.

הוא שתה מן הכוס, בירך 'מוזנות' וטעם מהעוגה שלפניו. בעוד ידידו החולה טועם גם הוא מן המוזנות, פיום לעצמו הרב שוורץ זמירות שבת, וכל אותה העת הבחין כי הזקנה מביטה בו בערגת קודש, כשהתרוממות נפש נסוכה

על פניה. סקרנותו גברה בו: מיהי האישה המיוחדת הזאת? שמא היא רבנית דגולה ועתירת מעש, אשת חבר ליהודי תלמיד חכם נכבד בעמיו?
הוא קם ממקומו, חצה את האולם, ניגש אליה ביראת כבוד ושאלה למוצאה ולמעשיה. לתדהמתו הרבה סיפרה האישה כי היא גדלה והתחנכה בבית יהודי שורשי באירופה, אך בשנות הזעם הניחוח הוריה לבדה בין הגויים, ושם אבדה מכור מחצבתה.

"יותר מחמישים שנה שלא שמעתי תפילה, סיפרה האישה בדמעות; אף ברכה לא שמעתי בכל השנים הרבות האלה. הברכה שברכת על היין עוררה בתוכי זיכרונות ילדות עתיקים, וכאשר זכיתי לענות 'אמן' חשתי כי ה'אמן' ממלאת את כל ישותי ומחזירה אותי הביתה, לכוּר מחצבתי".

הדמעות זלגו בחופשיות על פניה של האישה, וגם בעיניו של הרב שוורץ הופיעה לחלופית מלוחה. הוא נפרד ממנה בלבביות, איחל לה ברכה והצלחה ומעל הכל - שתזכה לשמוע עוד ברכות ולענות עוד ועוד אמנים רבים.

אחות בלבן הכריזה את שמו של החולה שאליו נלווה הרב שוורץ, והשניים נכנסו אל חדר הבדיקות. בסייעתא דשמיא נמצאו הבדיקות תקינות, ואף הרגשתו של החולה השתפרה מאוד.

בצאתם מן החדר חיפש הרב שוורץ את האישה הזקנה, כדי לברכה שוב בברכת שבת שלום, אך כאשר ניגש אל מיטתה גילה כי בזמן הקצר ששהו בחדר הבדיקות התחוללה במקום דרמה קטנה; האישה נפחה את נשמתה ועתה היא מכוסה לגמרי וישנה שנת עולמים.

דמעות חמות שבו וזלגו על פניו:

חמישים שנות בדידות וניכור מעם הנצח, ו'אמן' אחת גדולה ומהדהדת שמילאה את כל חלל הלב! "יש קונה עולמו ב'אמן' אחת", לחשו שפתיו.

בבת אחת מילאה את זכרונו הברכה שבירך את האישה אך לפני שעה קלה: עוד תזכי לשמוע עוד ועוד ברכות ולענות עוד ועוד אמנים רבים...

לאחר שהושב החולה אל חדרו והרב שוורץ דאג למישהו שימלא את תפקידו על יד מיטתו, החל מתרוצץ כדי לגמול עם הזקנה חסד של אמת; להשיג מניין יהודים ולהביאה לקבורה כבת ישראל.

כל היום כולו היה טרוד במצווה זו, ובמוצאי שבת נערכה ההלוויה. בקול נרגש ספד הרב שוורץ לאישה שלא הכיר עד אותו היום: "נאמר בפסוק: 'ומדברך נאווה! המדבר שבכם נאה לפני, ואיזה הוא המדבר? אלו עמי הארץ, שאינן יודעים לא לקרות ולא לשנות, כמדבר שאין מגדל פרות, והן נכנסים לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, ועונין אמן. אפילו אין בידן אלא שכר אמן - זה דיים". (אגדת בראשית עט)

משסיים את הספדו המיוחד, נעמד על יד מיטתה לומר את הקדיש. סביבו עמדו המלווים, הקשיבו לקדיש וענו בקול רם 'אמן'.

לאחר מכן ליוו אותה הנוכחים בדרכה האחרונה, למקום שבו נוטלים שכר ה'אמן', למקום שבו צרורות הנשמות בצרור החיים לעולם ולעלמי עלמאי ("כתר מלוכה" עמ' שסה).

במה מפטירין

הפטרות השבוע: "הדבר אשר דבר" (ירמיהו מו)

הקשר לפרשה: בהפטרות מסופר על עונשו של פרעה וחורבנה של ארץ מצרים, כפי המסופר בפרשה על שלשת המכות האחרונות וחורבנה של מצרים.

תולה ארץ על בלימה נצור לשונך

שבח המביא לגנות

אסור לומר אבק לשון הרע, כגון 'מי היה מאמין שפלוגי יצליח כל כך'. או 'אל תדברו על פלוגי, איני רוצה לומר מה שאירע עימו', וכיוצא בזה. וכן אסור לשבח אדם בפני שונאיו, או לשבחו יותר מדי, כי מתוך כך באים לדבר בגנותו.

הנצחון האמיתי של בני ישראל

מאוצרו של מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מן האוצר

לנו"ן שערי טומאה.

ביציאת מצרים נאמר (שמות יב, לט) "וגם צדה לא עשו להם". ומובא על כך בחז"ל (זוה"ח יתרו לט). שהקב"ה חשש להשאיר את בני ישראל במצרים, שהרי כבר הגיעו למ"ט שערי טומאה, וחשש גדול היה שאם יהיו במצרים עוד זמן מועט בכדי להכין להם צידה, ח"ו הם יגיעו

והדבר צריך ביאור; הרי באותן מאות השנים ששהו בני ישראל במצרים, עשה עמם הקב"ה נס ונשארו במ"ט שערי טומאה ולא ירדו לנו"ן שערי טומאה. אם כן מדוע דווקא עכשיו ברגע שהם אמורים לצאת ממצרים, לאחר כל הניסים והנפלאות שראו, חשש הקב"ה שאם יתעכבו להכין להם צידה לדרך, שמא ירדו חלילה לנו"ן שערי טומאה.

ונראה בזה, שעד עכשיו שהיו במ"ט שערי טומאה, הם היו בבחינת עבדים ואנוסים, מכיון שהמצרים הכריחו אותם ליפול. וזהו מה שכתוב (שמות יב, לט) "וגם צדה לא עשו להם". וגם בגימטריא מ"ט' שערי טומאה.

מה שאין כן עכשיו שהם בני חורין ובעלי בחירה, ובפרט לאחר שהתעשרו, ככתוב (שם, יב, לה) "וישאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב". אם כן יש לחשוש שאולי ינתקו את עצמם לרגע אחד מהתדבקות בבורא עולם, וכתוצאה מכך ירדו חלילה לנו"ן שערי טומאה.

והחשש הוא עד כדי כך, מכיון שהשפעת היצר הרע היא גדולה על האדם בפרט בזמן שמתעסק בגשמיות, ובפרט שעדיין לא קבלו את התורה שהוא הנשק היעיל במלחמה כנגד היצר הרע.

משום הכי מוזר אותם הקב"ה שיצאו מהר מבלי להכין אפילו צידה לדרך, ושיתחילו מיד בספירת העומר לתקן ארבעים שמונה מידות שהתורה נקנית בהם, כדי שיוכלו לקבל את התורה במתן תורה בחג השבועות.

ועל ידי כך שהם שומעים לו ומתגברים על היצר הרע המפריע להם, הם מתקדשים יותר ויותר, ודבר זה יהיה נחשב להם נצחון כנגד היצר הרע. ומי הוא הגורם להם לרצות להמשיך להתקדש, הוי אומר היצר הרע שמפריע לאדם.

יצא לנו שדווקא בזכות היצר הרע הם מתקדשים, כאשר הם שומעים לקול התורה, ומשום הכי נברא היצר הרע כדי להרבות שכר לאדם.

מן המעיין

כך קובע רבינו בחיי:

"למדך הכתוב, כי מי שהאמין בהקב"ה אמונה שלימה ותלה בו בטחונו, ולא חשש לאימת פרעה וגזירתו, וזבח בפרהסיא תועבת מצרים, ונתן על המזוזות והמשקוף - הרי זה צדיק ובטח בה'. ראוי הוא שיגין עליו ה' מן הנגף ומן המשחית".

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"גם אתה תתן בידנו זבחים ועלת". (י. כה)

קשה איך שאול ישאל עבד ה' זבחי אלהים מאיש בזוי וטמא אשר הרים פיו בקדוש ישראל, נוסף על היותו נכרי החפץ לה' בזבח רשעים?

והגם שאמרה תורה איש איש לרבות (חולין יג:), אך ורק לא לשאול ממנו. אכן דברי פי חכם דקדק בלשונו ואמר "ועשינו", שהיה לו לומר "לעשות לה' א-להינו", אלא נתכוון לומר שהוא יתן בידם מקנה הראוי לזבחים - ואנחנו נעשה לה' א-להינו לצורך עצמנו, אלא שהוא ימציא להם מתנה שישתפקו ממנה לזבחים לה'.

גם בזה לא קשה אומרו "זבחים ועלת", לתנא שאמר (מנחות עג:) שאין מקבלין מאומות העולם אלא עולה ולא שלמים. והרי מקרא מלא דיבר הכתוב כאן זבחים ועלת, ולדברינו לא קשה.

"ואנחנו לא נדע מה תעבד את ה' עד באנו שמה". (י. כו)

הכתב סופר מטעים טענה זו, שכן מי שהתרחש לו נס חייב להביא קרבן תודה. אין אנו יודעים כמה ניסים עוד יתרחשו לנו וכמה קרבנות נחוב. רק בעת בואנו שמה, לאחר שתושלם גאולתנו, נדע בכמה קורבנות תודה נתחייבנו ובמה נעבוד את ה'...

זהו גם פירושו של הפסוק שלעיל: "גם אתה תתן בידינו עולות וזבחים". שכן, לפי מעשיך וקשיות ערפך נראה שעוד תגרום לנו להתחייב בהרבה קרבנות תודה.

"כלי כסף וכלי זהב". (יא. ב)

גמרא ערוכה היא (כתובות לג.) ש"אין אדם מת ומשלם". ואם כן, נשאלת השאלה כיצד נידונו המצרים בשני העונשים גם יחד - כמון ומיתה.

תשובה לכך מביא רבינו יהודה רוזאניס זצ"ל בספרו "פרשת דרכים", ע"פ דעת רבנו שנפסקה ההלכה כמוותם, כי כל הדין ש"אין אדם מת ומשלם", הוא דוקא בעונש של מיתה בידי אדם, אולם במיתה בידי שמים - אדם מת ומשלם.

ולכן, כיון שהעונש של "מת על שפת הים", הוא היה בידי שמים, אם כן יכולים המצרים שיענשו גם בממונם: "וישאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב".

"וראיתי את הדם ופסחתי עלכם". (יב. יג)

היכן מצינו שהדם הוא מונע ומגן מפני הנגף. וכי מה יש בדם שבאי המצאותו יבוא הנגף?

מסילות ישרים

מסילות לערכים ולמידות טובות

השכינה הקדושה מתארחת בשני דירות; בדירה בה מכבדים הילדים את הוריהם, ובדירה שבה שני בני הזוג יודעים לכבד איש את רעהו. כך מצינו מפורשות בדברי הגמרא במסכת קידושין (דף ל:): "תנו רבנן שלשה שותפין הן באדם; הקדוש ברוך הוא ואביו ואמו בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו אמר הקדוש ברוך הוא מעלה אני עליהם כאילו דרתי ביניהם וכבודוני". ובמקום אחר אמרו (סוטה ז.). "דרש רבי עקיבא: איש ואשה זכו - שכינה שרויה ביניהם. לא זכו - אש אוכלתן".

בשבועות הקרובים נאיר זווית שונה ב"מסילת הישרים", לאחר שהארנו והתחזקנו יחד במצות כיבוד הורים - נאיר ונעורר על גודל מעלת הכבוד וההערכה שיש לרחוש כלפי בן הזוג, שהרי בגין כך השכינה הקדושה באה ומתארחת בין כתלי הבית. ומי אינו חפץ שהשכינה הקדושה תשכון בין כתלי ביתו?!

להביע בפה ובמעשה

היסוד לערך העליון של שלום הבית, מצוי במידת הכרת הטוב, שכה הרחבנו עליה בחודשים האחרונים כלפי מצות כיבוד ההורים. גם כאן ביסודות בנין הבית היהודי יש לחזק את מידת הכרת הטוב.

כך מלמדנו המשגיח הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל: "כל אשר היחס בין בני אדם יותר קרוב, יותר מתקשים בהכרת טוב הדדית. כל כך מתרגלים בקבלת הטובות עד שבמשך הזמן כל אחד חושב כי השני מחויב בהטבותיו, ואם פעם הוא יחסיר משהו הוא נתבע על זה על שלא מילא את חובו. תהליך זה מעכר את היחסים. במיוחד זהו שלילי בשלום-בית. הלא הבית הוא מקום של חסד הדדי תמידי בין בני הזוג. האיש טורח ויגע להביא פרנסה לבית: אם הוא לומד תורה, הוא טורח ויגע להביא פרנסה רוחנית לבית. האשה מטופלת בגידול הילדים ובהנהגת הבית: אם היא עובדת כדי להביא פרנסה לבית, טירחה ויגיעה כפולה מוטלת עליה. ויש להבהיר בבירור, כי אין האשה חייבת לפרנס את הבית, החיוב מוטל על הבעל, וכך הוא כתב לה בכתובתה: "אנא אפלו ואיזון". אם האשה מקבלת על עצמה את העול של פרנסת הבית מאהבת התורה, כדי שבעלה יוכל ללמוד בלי הפרעה, מה מאד מגיעה לה הכרת הטוב בעד מסירות נפשה! יש על שני בני הזוג לדעת, כי האהבה והשלום בבתם תלויים בזה, שכל אחד מהם לא נלאה מלהכיר טובת השני ולהביע זאת בפה ובמעשה. הוא אשר מצינו שהמלאכים שאלו את אאע"ה "איה שרה אשתך" כדי לחבבה על בעלה, כי תתחדש לו ההכרה ש"הנה באוהל - צנועה היא". מכאן, שחיוב זה צריך להימשך עד זקנה ושיבה ובגדול שבגדולים, ודי לבני הזוג בהערה זו.

גמ"ח בית

על הגאון רבי נפתלי דוב אמסטרדם זצ"ל (גאב"ד אלקסוט), מסופר כי לאחר נשואיו נשאל על ידי רבו, רבי ישראל מסלנט: "ר' נפתלי, אמור נא לי, האם אתה עוסק במצות גמ"ח?" השיב לו: "מורי ורבי, אין לי כסף

במה לעשות גמ"ח".

"לא התכוונתי לגמ"ח בממון" - החזיר לו רבי ישראל - "כוונתי היא אם אתה עוסק בחסד בתוך ביתך, עם אשתך. צריך אתה לדעת כי לא לקחתה שפחה כדי שתשרת אותך, אשתך היא כגופך ועליך לעזור לה".

הסתכלות בריאה

רבי פסח קראהן שליט"א מביא בספרו "המגייד מדבר" סיפור מאלף שסיפר הגר"ש שבדרון זצ"ל, המדריך אותנו כיצד נסגל לעצמנו רגש אחריות כלפי בני ביתנו.

וכה היו דבריו: אחד מנכדי ה"חפץ חיים" זצ"ל למד בישיבת לייקווד, בזמן שראש הישיבה הראשון הגר"א קוטלר זצ"ל עדיין היה בחיים. ראש הישיבה וכן המשגיח הגר"נ ווכטפויגל זצ"ל, היו גאים בכך שאברך בעל ייחוס כזה נמנה על אברכי הכולל שעל יד הישיבה.

עם זאת הבחינו השניים, שלעתים קרובות מגיע אברך יקר זה באיחור לתפילת שחרית, ומפעם לפעם הוא אפילו מפסיד את המנין לגמרי. הנהגה זו הפליאה אותם, עד שיום אחד קרא לו המשגיח כדי לשוחח עמו על תופעה תמוהה זו, בנוכחות הרב קוטלר.

"אני תמה על כך שאתה מרבה לאחר לתפילה, פתח המשגיח והוסיף; כיצד היה סבך מגיב על דבר כזה?"

"מאד הייתי רוצה להגיע תמיד בזמן, השיב האברך, אך אין הדבר עולה ביד".

בכל בוקר בדרכי לתפילה, אני נתקל במקרה מעורר רחמים ואיני יכול לעמוד מנגד.

המדובר הוא באשה שנתברכה בילדים רבים, ובכל בוקר אני שומע את הילדים בוכים. האחד צורח עד שיקבל את הבקבוק שלו, השני צריך להישלח לבית ספרו, השלישי דורש ארוחת בוקר וכן הלאה. אין אף אחד שיוכל לעזור לה, לכן אני חש שמחובתי לעזור לה".

האברך המשיך וציין: "לפעמים אני מספיק להגיע להתפלל בישיבה, אך לעתים העיכוב הוא כה גדול עד שאני נאלץ לחפש מנין מאוחר יותר במקום אחר".

המשגיח התפעל והתרגש מהתנהגותו הנישאה של האברך, ואמר שרגישות מיוחדת זו מתאימה לנכדו של ה"חפץ חיים". עם זאת הוא חש גם השתתפות בכאבה של האשה המסכנה, ושאל את בן שיחו: "מי היא האשה הזאת, האם היא אלמנה? או האם היא גרושה? גם אני הייתי רוצה לעזור לה".

"אוי, לא! חס ושלום! קרא האברך הצעיר. יש לה בעל לאשה זו, ובעלה הוא אני..."

למדנו כאן כיצד יש לעורר את תחושת האחריות כלפי בני הבית. האברך בודאי לא התלוצץ בעמדו בפני שני ענקי הרוח, אלא ביטא בכך את הלך רוחו בעת עמדו בנסיון של העדפת התפילה בישיבה על פני סיוע לאשתו.

כאשר ראה לפניו את אשתו הכורעת תחת עומס העבודה, שיווה בנפשו כיצד היה מתיחס למקרה זה אילו לא היה מדובר בבני ביתו. הוא סבר שבודאי היה נחלץ לעזרתה, ויתכן מאד שהיה תמה או כועס על בעלה שהניחה לאנחות... מתוך הסתכלות בריאה זו, הבין את אשר עליו לעשות וגילה את מידת האחריות הראויה כלפי בני משפחתו.

בס"ד התקבלה תרומה ע"י הצדיק שחפץ בעילום שמו של סטים

פרח דוד על התורה

המעוניין: ישלח צ"ק לת.ד. 16253 ירושלים מיקוד 91162
לפקודת "פניני דוד ירושלים" ע"ס 48 (דמי המשלוח בלבד), בצירוף שם כתובת וטלפון.
או בבנק הדואר מ.ח. 8473702 ע"ש "פניני דוד ירושלים"
לא תהיה חלוקה במשרדי המוסדות!!!

לפרטים: 02-6334197 בין השעות 9:30 - 14:00 בלבד!